

**ОХУ-ЫН ТЭТГЭВЭР, НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН ЧИГ ҮҮРЭГ, ЭРХ ХЭМЖЭЭ,
САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ**
(Мэдээлэл лавлагаа)

Р.Хатанбаатар, А.Пагма

ОХУ-ын Тэтгэврийн сан

ОХУ-ын нийгмийн хамгааллын салбарт төрийн үйлчилгээ үзүүлэх Холбооны томоохон тогтолцооны нэг нь ОХУ-ын Тэтгэврийн сан юм. Уг санг 1990 оны 12 дугаар сард тухайн үеийн ЗСБНХОУ-ын Дээд зөвлөлийн шийдвэрээр байгуулжээ. Тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагааг 1991 онд батлан гаргасан Дээд зөвлөлийн тогтоолоор (*Постановление Верховного Совета Российской Федерации от 27.12.91 N 2122-1*) зохицуулах бөгөөд уг тогтоолд 1993, 1997, 2007 онуудад нэмэлт, өөрчлөлтүүд оруулсан байна.³²

Тэтгэврийн сан нь тэтгэврийн хангамжийн санхүүгийн асуудлыг төрийн зүгээс удирдах бие даасан санхүүгийн байгууллага, өөрөөр хэлбэл, бие даасан төсвийн бус сан юм. Тэтгэврийн сангийн мөнгөн хөрөнгө нь төсвийн болон бусад сангуудын бүтцэд орохгүй, төрийн нэрийн өмнөөс хураан авч болохгүй хөрөнгө юм.

1. Тэтгэврийн сан нь:

- Заавал даатгуулах тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг хураах, хуримтлуулах, бүртгэх,
- Тэтгэвэр тогтоох, олгох. Хөдөлмөрийн тэтгэвэр (өндөр насны, тахир дутуугийн болон тэжээгчээ алдсаны), төрөөс олгох тэтгэвэр, 18 сартайгаас дээш насны хүүхдээ асрах тэтгэмж, хүн амын нийгмийн хамгааллын байгууллагаар дамжуулан өндөр настан, хөдөлмөрийн чадваргүй иргэдэд хүргэх материалын тусламж болон Тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагааны зардлыг санхүүжүүлнэ.
- Үйлдвэрлэлийн гэмтэл, мэргэжлийн өвчлөлөөс үүдэн хөдөлмөрийн чадвараа алдагдагсад болон тэжээгчээ алдсаны тэтгэмжийг олгох хөрөнгийг буруутай ажил олгогч, этгээдээс гаргуулан авах ажлыг зохион байгуулах,
- Тэтгэврийн сангийн хөрөнгийг хуримтлуулах, захиран зарцуулах, санхүүгийн эргэлтэнд оруулах,
- Татварын байгууллагын оролцоотойгоор даатгалын шимтгэл цаг хугацаандаа, бүрэн бүтэн тэтгэврийн санд орж байгаа эсэхэд хяналт тавих,
- Даатгуулагчдын бүртгэл хөтлөх ажлыг зохион байгуулах, Тэтгэврийн санд даатгалын шимтгэл төлөгчдийн талаарх төрийн мэдээллийн санг хөтлөх, зохион байгуулах,
- Төрөөс тэтгэврийг хамтран санхүүжүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зэрэг үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх,
- Тэтгэврийн системийн хөрөнгийг (үүнд хөдөлмөрийн тэтгэврийн хуримтлалын хэсэг ч орно) захиран зарцуулах. Энэ үйл ажиллагааг төрийн захиран зарцуулагч компани Внешэкономбанк болон бусад хувийн захиран зарцуулагч компаниудаар дамжуулан гүйцэтгэх зэрэг үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

2. Тэтгэврийн сангийн хөрөнгө нь дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

- Ажил олгогчдоос төлөх даатгалын шимтгэл,
- Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч иргэдийн төлөх даатгалын шимтгэл. Энд фермер, өмгөөлөгчид мөн хамрагдана.
- Бусад төрлийн ажиллагч иргэдийн төлөх даатгалын шимтгэл,

³²Указ Президента РФ от 24.12.1993 N 2288, Федеральный закон от 05.05.1997 N 77-ФЗ.

- Цэргийн албан хаагчид, тэдний гэр бүлийнхэнд төрөөс олгох тэтгэвэр, тэтгэмж, 18 сартайгаас дээш насны хүүхдэд олгох тэтгэмж, эдгээр тэтгэвэр, тэтгэмжийг индексжүүлэх, Чернобылийн сүйрэлд өртөгсдийн тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговрыг тус тус санхүүжүүлэхээр төрөөс олгох хөрөнгө,
- Ажилгүйдлээс үүдэн хугацаанаасаа өмнө тэтгэвэрт гарч буй иргэдийн тэтгэвэрт зориулан ОХУ-ын Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн сангаас Тэтгэврийн санд шилжүүлэх мөнгөн хөрөнгө,
- Хуулийн этгээд, хувь хүмүүсийн сайн дурын хандив, Тэтгэврийн сангийн хөрөнгийг хуримтлуулан санхүүгийн эргэлтэнд оруулснаас орох орлого.

3. Тэтгэврийн сангийн хөрөнгийг дараах зориулалтаар зарцуулна:

- ОХУ-ын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр олгох,
- 18 сартайгаас дээш насны хүүхдээ асрах тэтгэмж олгох,
- хүн амын нийгмийн хамгааллын байгууллагаар дамжуулан өндөр настан, хөдөлмөрийн чадваргүй иргэдэд материалын тусламж үзүүлэх,
- тэтгэврийн сан, түүний харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагааны санхүүгийн болон материал- техникийн хангамж.

4. Тэтгэврийн сангийн удирдлагыг ОХУ-ын Тэтгэврийн сангийн зөвлөл хэрэгжүүлэх бөгөөд байнгын гүйцэтгэх байгууллага нь Гүйцэтгэх захиргаа байна.

ОХУ-ын Тэтгэврийн сангийн зөвлөлд зөвлөлийн дарга, түүний орлогчид, Тэтгэврийн сангийн гүйцэтгэх захирал болон нутаг дэвсгэрийн 12 салбарын удирдлага орно. Мөн үйл ажиллагаа нь тэтгэврийн насныхан, тахир дутуу хүмүүс, хүүхдийн эрх ашгийг хамгаалахад чиглэдэг олон нийтийн, шашны болон төрийн байгууллагууд, аж ахуйн газруудын төлөөлөл орж болдог. Зөвлөлийн ажилд ОХУ-ын БНУ-уудын Тэтгэврийн сангуудын удирдлага, яамд, төрийн байгууллагууд, Оросын банкны удирдагчид зөвлөх эрхтэйгээр оролцож болно.

ОХУ-ын Тэтгэврийн сангийн зөвлөл нь:

- Тэтгэврийн сангийн үндсэн чиг үүргээ биелүүлэхтэй холбоотой хариуцлага хүлээнэ.
- Тэтгэврийн сангийн цаг үеийн болон ирээдүйн зорилтыг тодорхойлно.
- Тэтгэврийн сан, түүний харьяа байгууллагуудын төсөв, зарлагын хуваарилалт, гүйцэтгэлийн тайланг нь батална, мөн бүтэц, орон тоог нь батална.
- Сангийн гүйцэтгэх захирал, түүний орлогчид, нутаг дэвсгэрийн салбаруудын удирдлага, Тэтгэврийн сангийн хяналтын комиссийн дарга нарыг томилж, чөлөөлнө.
- Гүйцэтгэх захиргаа, Хяналтын комисс, нутаг дэвсгэрийн байгууллагуудын журмыг батална.
- Өөрийн эрх мэдлийн хүрээнд Тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагаанд холбогдох эрх зүйн актуудыг гаргана.
- Тэтгэврийн сангийн чиг үүрэгт хамаарах бусад асуудлаар шийдвэр гаргана.

ОХУ-ын Тэтгэврийн сангийн зөвлөлийн даргыг ОХУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар томилж, чөлөөлнө.

5. Аливаа байгууллага, албан газар, банк нь тухайн хот, нутаг дэвсгэрийг хариуцсан Тэтгэврийн сангийн бүрэн эрхт төлөөлөгч болон хяналтын комисст Тэтгэврийн сангийн хариуцах асуудалтай холбоотой мэдээлэл, баримт бичгийг заавал гаргаж өгөх үүрэгтэй.

ОХУ-ын Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сан

ОХУ-ын Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сан нь (цаашид Холбооны сан гэх) Оросын иргэдийн эрүүл мэндийн үйлчилгээг санхүүжүүлэх зорилгоор байгуулсан төсвийн бус сан юм. 1993 онд ОХУ-ын Дээд зөвлөлийн тогтоол оор³³ байгуулагджээ. Сангийн үйл ажиллагаа нь ОХУ-ын Төсвийн хууль болон ОХУ-д иргэдийн заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль, бусад эрх зүйн актуудаар зохицуулагдана.

ОХУ-ын бүх субъектын гүйцэтгэх засгийн байгууллагууд дээр дурдсан тогтоолын дагуу Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын нутаг дэвсгэрийн санг байгуулна. Одоогийн байдлаар ОХУ-д 84 нутаг дэвсгэрийн сан ажиллаж байна. Холбооны сан болон эдгээр нутаг дэвсгэрийн сангууд нь бие даасан, арилжааны бус, санхүү-зээлийн байгууллага юм.

Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог зохицуулдаг гол эрх зүй акт нь 2010 онд батлагдсан ОХУ-д иргэдийн заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тухай холбооны хууль³⁴ юм. Хуулиар ОХУ-ын хүн амын эрүүл мэндийн даатгалын эрх зүй, эдийн засаг, зохион байгуулалтын үндсийг тогтоож, эрүүл мэндийн байгууллагуудын санхүүжилтийн нэг эх үүсвэр нь заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хөрөнгө мөнгө болно гэж тодорхойлжээ. Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгал нь төрийн нийгмийн даатгалын тогтолцооны бүрэлдэхүүн хэсэг юм.

Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн дүрмийг 1997 онд ОХУ-ын Засгийн газрын тогтоолоор баталж³⁵, түүнээс хойш хэд хэдэн нэмэлт, өөрчлөлт оруулан одоо мөрдөж байна.

I. Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн үндсэн чиг үүрэг нь:

- ОХУ-ын иргэд хуулиар тогтоогдсон эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авахад нь заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хөрөнгөөр санхүүжүүлэх
- заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын системийн санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах, ОХУ-ын бүх нутаг дэвсгэрт иргэдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээ, тусламжийг адил тэгш чанар, хүртээмжтэй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх
- заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцооны санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангахын тулд Холбооны сангийн санхүүгийн хөрөнгийг хуримтлуулах, захиран зарцуулах, санхүүгийн эргэлтэнд оруулах зэрэг болно.

II. Дээрх үндсэн чиг үүргийг гүйцэтгэхийн тулд Холбооны сан нь:

- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын нутаг дэвсгэрийн сангуудын санхүүгийн нөхцөлийг тэгшитгэх
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэлийн хэмжээг бодитойгоор тогтоох талаар санал боловсруулах, санал оруулах
- Хууль, тогтоомжийн хүрээнд Холбооны сангийн санхүүгийн хөрөнгийг хуримтлуулах, захиран зарцуулах, санхүүгийн эргэлтэнд оруулах
- ОХУ-ын Татварын алба болон нутаг дэвсгэрийн сангуудтай хамтран заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын санд шимтгэлийг цаг хугацаанд нь бүрэн төлж буй эсэхэд хяналт тавих

³³Постановление Верховного Совета РФ № 4543-1 от 24 февраля 1993 года. www.ffoms.ru

³⁴Федеральный Закон Российской Федерации от 29 ноября 2010 года №326-ФЗ «Об обязательном медицинском страховании в Российской Федерации». www.ffoms.ru

³⁵Постановление Правительства РФ от 29 июля 1998 г. N 857 "Об утверждении устава Федерального фонда обязательного медицинского страхования". www.ffoms.ru

- Нутаг дэвсгэрийн сангуудтай хамтран заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын системд санхүүгийн хөрөнгийг зохистой ашиглаж буй эсэхэд хяналт тавих
- Өөрийн эрх мэдлийн хүрээнд заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог ажиллуулах зохион байгуулалт, арга зүйн үйл ажиллагаа явуулах
- Тогтоогдсон журмын хүрээнд заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын асуудлаар хууль тогтоомж, эрх зүйн актуудыг төгөлдөржүүлэх санал оруулах
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хөтөлбөрүүдийг боловсруулахад оролцох
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцооны санхүүгийн хөрөнгийн талаарх мэдээллийг нэгтгэн, дүн шинжилгээ хийж, холбогдох материалыг ОХУ-ын Засгийн газарт өргөн мэдүүлэх
- ОХУ-ын Засгийн газраас тогтоосон журмын дагуу заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцооны мэргэжилтнийг бэлтгэх, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг зохион байгуулах
- Жил бүр Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг батлах тухай холбооны хуулийг төслийг ОХУ-ын Засгийн газарт зохих журмын дагуу бэлтгэн хүргэх
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж буй эрүүл мэндийн болон эрүүл мэндийн даатгалын байгууллагуудын нэгдсэн бүртгэл хөтлөх
- Эмнэлгийн тусламж үзүүлэх нөхцөл, чанар, хугацаа, хэмжээг хянах, хяналтыг зохион байгуулах журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулдаг эмнэлгийн тусламжийн чанарын экспертүүдийн нэгдсэн бүртгэл хөтлөх
- Нийт даатгуулагчдын нэгдсэн бүртгэл хөтлөх зэрэг үйл ажиллагааг явуулна.

III. Холбооны сангийн удирдлага. Холбооны санг Сангийн зөвлөл удирдаж, гүйцэтгэх байгууллагыг нь Холбооны сангийн дарга толгойлно.

Холбооны сангийн зөвлөл нь

- Холбооны сангийн ажлын төлөвлөгөөг батална.
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн төсвийн төсөл, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг хэлэлцэж, Холбооны сангийн үйл ажиллагааны жилийн тайланг батална.
- Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог боловсронгуй болгохоор Холбооны сангаас боловсруулсан эрх зүйн актуудыг хэлэлцэх
- Холбооны сан, нутаг дэвсгэрийн сан болон эрүүл мэндийн даатгалын байгууллагуудын зардлын нормативыг батлах.
- Хяналтын комиссийг байгуулах зэрэг эрх мэдэлтэй.

11 хүний бүрэлдэхүүнтэй Холбооны сангийн зөвлөлийг ОХУ-ын Засгийн газар 3 жилийн хугацаатайгаар батална. Зөвлөлийн дарга нь ОХУ-ын Эрүүлийг хамгаалахын сайд байна. Холбооны фондын дарга албан тушаалын дагуу зөвлөлийн гишүүн байна. Зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд холбооны хууль тогтоох болон гүйцэтгэх засаг, бүх оросын ажил олгогчдын нэгдэл, бүх оросын үйлдвэрчний холбоодын нэгдэл болон бусад олон нийтийн байгууллагуудын төлөөлөл орж болно. Ажил олгогчдийн болон үйлдвэрчний байгууллагаас орох төлөөллийн тоо нь адил байх ёстой.

Холбооны сангийн зөвлөл жилд 4-өөс доошгүй удаа хуралдах бөгөөд хурал нь гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй нь ирсэн тохиолдолд хүчинтэй. Хуралдаанд оролцсон гишүүдийн ердийн олонхийн саналаар Зөвлөлийн шийдвэр гарна.

Холбооны сангийн даргыг ОХУ-ын Эрүүлийг хамгаалахын сайдын санал болгосноор ОХУ-ын Засгийн газар томилж, чөлөөлнө. Холбооны сангийн даргын орлогч нарыг Холбооны

сангийн даргын санал болгосны дагуу ОХУ-ын Эрүүлийг хамгаалахын сайд томилж чөлөөлнө.

Холбооны сангийн дарга нь сангийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан, үр дүнгийн хариуцлага хүлээх бөгөөд Холбооны сангийн зөвлөлд ажлаа хариуцан тайлагнана. Холбооны сангийн дарга нь:

- Холбооны сангийн нэрийн өмнөөс ямарваа итгэмжлэлгүйгээр үйл ажиллагаа явуулна.
- Тогтоосон журмын дагуу Холбооны сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулна.
- Гэрээ байгуулна.
- Данс нээнэ.
- ОХУ-ын Эрүүлийг хамгаалах яаманд Холбооны сангийн үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөний төсөл болон гүйцэтгэлийн тайланг батлуулахаар өргөн барина.
- Холбооны сангийн зөвлөлтэй тохиролцсоны дагуу сангийн бүтэц, орон тоо, зарлагын төсвийг батална.
- Холбооны сангийн зөвлөлтэй тохиролцсоны дагуу Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн төсвийн тухай болон төсвийн гүйцэтгэлийн тухай холбооны хуулиудын төслийг ОХУ-ын Эрүүлийг хамгаалах яаманд өргөн барина.
- Холбооны сангийн хамрах асуудлын хүрээнд заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын нутаг дэвсгэрийн сангууд болон Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын системд ордог эрүүл мэндийн даатгалын байгууллагууд даган мөрдөх ёстой хэм хэмжээ, арга зүйн баримт бичгүүдийг батлан гаргана.

Холбооны сангийн санхүүгийн үйл ажиллагааг Хяналтын комисс шалгана. ОХУ-ын төсвийн хууль тогтоомжийн хүрээнд Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын холбооны сангийн төсвийн гүйцэтгэлд хяналт тавина.

IV. Холбооны Сангийн хөрөнгийг захиран, зарцуулах. Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын тухай холбооны хуулийн 29 дүгээр зүйл ёсоор Холбооны сан болон нутаг дэвсгэрийн сангуудын хөрөнгийн чөлөөт үлдэгдлийг байрлуулах журам, нөхцөлийг ОХУ-ын Засгийн газар тогтооно. ОХУ-ын Засгийн газрын 2010 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 1225 дугаар тогтоолоор “Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын Холбооны сан болон Заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын нутаг дэвсгэрийн сангуудын түр хугацаагаар чөлөөтэй байгаа хөрөнгийг байршуулах тухай журам”³⁶-ыг баталжээ.

1. Холбооны сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгө нь дараах хоёр хэсгээс бүрдэнэ. Үүнд:

- 1) нормчлогдсон даатгалын хөрөнгийн³⁷ дансан дахь Холбооны сангийн төсвийн хөрөнгийн үлдэгдэл,
- 2) заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хөрөнгийн дансан дахь Холбооны сангийн төсвийн хөрөнгийн а) заавал даатгуулах эрүүл мэндийн даатгалын хөрөнгийн дансан дахь сар бүрийн 1-ний байдлаар байгаа үлдэгдэл болон б) сарын зарлагын арван хоёрны нэгтэй тэнцэх мөнгө хоёрын зөрүү эерэг байвал уг зөрүүтэй тэнцүү хэмжээний үлдэгдэл.

Нутаг дэвсгэрийн сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгө нь мөн адилаар бүрдэнэ.

³⁶Правила размещения временно свободных средств Федерального фонда обязательного медицинского страхования и территориальных фондов обязательного медицинского страхования, “Собрание законодательства РФ”, 10.01.2011, N 2, ст. 388.

³⁷Холбооны сангийн төсвийн нөөц хөрөнгө

2. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийг дараах нөхцөлд банкны депозитд байршуулж болно:

- а) депозит нь ОХУ-ын валютаар хийгдэх,
- б) депозитийн хугацаа нь 6 сар хүртэл байх,
- в) хүүг бүх хадгаламжийн хугацаанд тогтмол байхаар хийх,
- г) хүүгийн төлбөрийг сар тутамд хийх. 1 хүртэл сарын хугацаатай хадгаламж бол сарын эцэст нэг удаа хийнэ,
- д) Сангийн кассанд хөрөнгө дутагдах үед Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн шаардлагаар депозитийн тодорхой хэсгийг хугацаанаас өмнө эргүүлэн авах нөхцөлтэй байх,
- е) банкны депозитыг байршуулах санхүүгийн байгууллага нь тодорхой нөхцөлүүдийг хангасан байх шаардлагатай,
- ё) тодорхой нэг санхүүгийн байгууллагад байршуулах Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийн хэмжээ нь тухайн сангийн байршуулах нийт чөлөөт хөрөнгийн хэмжээний 25 хувиас хэтрэхгүй байх ёстой.

3. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийг доорх нөхцөлийг хангасан санхүүгийн байгууллагад банкны депозит болгон байршуулж болно:

- а) санхүүгийн байгууллага нь банкны операци явуулах ОХУ-ын Төв банкны ерөнхий лицензтэй байх.
- б) энэ шалгуурт нийцэх эсэхийг шалгах өдрийн байдлаар санхүүгийн байгууллагын өөрийн хөрөнгө нь 5 миллиард рублиэс багагүй байх. Хөрөнгийн хэмжээг ОХУ-ын Төв банкны тайлангаар нотолно.
- в) санхүүгийн байгууллагын урт хугацааны зээлийн чадварын рейтинг нь “Fitch Ratings” юмуу “Standard & Poor’s” рейтингийн агентлагуудынхаар “BB-” түвшинээс багагүй, эсвэл “Moody’s Investors Service” рейтингийн агентлагийнхаар “BA3” түвшнээс багагүй байх.
- г) санхүүгийн байгууллага нь Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн өмнө байршуулсан түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийн банкны депозитоор хугацаа хэтэрсэн өргүй байх.

4. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийг санхүүгийн байгууллагад банкны депозитоор байршуулахын тулд Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан санхүүгийн байгууллагуудын хүсэлтийг үндэслэн сонгон шалгаруулалт явуулж, энэ Журмын шаардлагыг хангасан санхүүгийн байгууллагатай гэрээ байгуулна. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийг байршуулах шийдвэрийг Холбооны сангийн дарга болон нутаг дэвсгэрийн сангийн захирал гаргана.

5. Сонгон шалгаруулалт явуулахын тулд Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан сонгон шалгаруулалт явуулах хугацаа, санхүүгийн байгууллагад банкны депозитоор байршуулах мөнгөний дээд хэмжээ, байршуулах хугацаа, энэ хөрөнгийг байршуулаад авах минимум хүү зэргийг тодорхойлно.

6. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь өөрийн албан ёсны веб сайтад дараах мэдээллийг байршуулна:

- а) сонгон шалгаруулалт явуулах өдрийг ажлын 3 хоногоос багагүй хугацааны өмнө мэдээлэх,
- б) Өмнөх 5 дугаар хэсэгт заасан үзүүлэлтүүдийг сонгон шалгаруулалт явуулахаас ажлын нэг хоногоос доошгүй хугацааны өмнө байрлуулах.

7. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь сонгон шалгаруулалт явуулахаас ажлын нэг хоногоос доошгүй хугацааны өмнө санхүүгийн байгууллагад банкны депозит хэлбэрээр байршуулах хөрөнгийн лимитийг мэдэгдсэн байна.

8. Санхүүгийн байгууллага нь сонгон шалгаруулалт явуулах өдрийн 17 цагаас өмнө шалгаруулалтанд оролцох хүсэлтээ бичгийн хэлбэрээр лацадсан дугтуйнд хийж юмуу электрон хэлбэрээр Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) санд хүргүүлнэ. Хүсэлтийг Холбооны сангаас баталсан маягтаар бэлтгэсэн байна. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь хүсэлтийг хүлээн авсан тухайгаа сонгон шалгаруулалт явуулах өдөртөө багтаан бичгийн юмуу электрон хэлбэрээр тухайн санхүүгийн байгууллагад мэдэгдэнэ.

9. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь санхүүгийн байгууллагуудаас сонгон шалгаруулалтанд орох хүсэлтийг нь хүлээн авч хүлээн авсан өдөр, цагийг заан, дугаар олгож бүртгэн авна. Хэрэв хүсэлтээ буцаан татсан бол мөн өдөр, цагийг нь тодорхой заан бүртгэлийн журналд бүртгэсэн байна.

10. Сонгон шалгаруулалтанд нэг санхүүгийн байгууллагаас нэг л хүсэлт хүлээн авч оруулна. Санхүүгийн байгууллага шалгаруулалт явуулах өдрийн 17 цагаас өмнө хүсэлтээ эргүүлэн татаж болно.

11. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь сонгон шалгаруулалт явуулах өдөр хүсэлт гаргасан санхүүгийн байгууллага энэ журамд заасан нөхцөлүүдийг хангаж буй эсэхийг шалгаруулалт явуулж буй өдрийн байдлаар ОХУ-ын Төв банкны албан ёсны мэдээлэл болон Рейтингийн агентлагуудын албан ёсны сайтад байршуулсан мэдээллийг үндэслэн шалгана.

12. Санхүүгийн байгууллага нь хүсэлтэндээ банкны депозитийн гэрээ байгуулах үндсэн нөхцөл болгон байршуулах мөнгөний хэмжээ болон санал болгож буй хүүгийн хэмжээгээ заавал дурдана. Мөнгөний хэмжээ нь Сангаас зарласан лимитээс хэтрэхгүй байх ёстой.

13. Санхүүгийн байгууллагын хүсэлтэнд заасан хүүгийн хэмжээ нь Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангаас тухайн сонгон шалгаруулалт явуулахын тулд тогтоосон минимал хүүгийн хэмжээнээс багагүй байх ёстой.

14. Энэ дүрэмд заагдсан шаардлагыг сонгон шалгаруулалт явуулах өдрийн байдлаар хангаагүй санхүүгийн байгууллагын хүсэлт болон энэ дүрмийн 8, 10, 12, 13 дахь заалтын шаардлагуудыг зөрчин гаргасан хүсэлтүүдийг сонгон шалгаруулалтанд оруулахгүй.

15. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь орон нутгийн цагаар сонгон шалгаруулалт явуулах өдрийн 18 цагаас өмнө тасалбар болгох хүүгийн хэмжээг тогтооно. Энэ хэмжээнээс доош хүүг санал болгосон санхүүгийн байгууллагын хүсэлтийг шалгаруулалтаас хасна. Шалгаруулалтанд орох хүсэлт байхгүй юмуу ирүүлсэн бүх хүсэлтэнд заасан хүүгийн хэмжээ тасалбар болгох хүүгээс бага байвал сонгон шалгаруулалтыг хүчингүй болгоно.

16. Сонгон шалгаруулалт явуулсан өдрийн дараагийн ажлын өдөрт багтаан Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь өөрийн албан ёсны веб сайтад сонгон шалгаруулалтын дүн, тасалбар болгосон хүүгийн хэмжээг байршуулна.

17. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь сонгон шалгаруулалт явуулсан өдрийн дараагийн ажлын өдөрт багтаан санхүүгийн байгууллагатай банкны депозитын гэрээ байгуулна.

18. Банкны депозитийн гэрээг санхүүгийн байгууллагын хүсэлтэнд заасан мөнгөн хөрөнгийн хэмжээ болон хүүгээр байгуулна. Энэ хүү нь тасалбар болгосон хүүгээс багагүй байна. Тасалбар болгох хүүгээс багагүй хүүгийн санал бүхий хүсэлтүүдэд заасан мөнгөний хэмжээ нь Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангаас банкны депозит хэлбэрээр байршуулах түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийн максимал хэмжээнээс их байвал эдгээр хүсэлтэд заагдсан мөнгөний хэмжээнд нь пропорционалиар хуваан тохируулсан мөнгөний хэмжээгээр санхүүгийн байгууллагуудтай гэрээ байгуулна.

19. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь банкны депозитийн гэрээ байгуулсан өдрийн дараагийн ажлын өдөрт багтаан санхүүгийн байгууллагын ОХУ-ын Төв банкин дахь корреспондент дансанд гэрээнд заасан мөнгийг шилжүүлнэ.

20. Банкны депозитийн гэрээнд заасан мөнгийг буцаах өдөр санхүүгийн байгууллага нь Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн төсвийн хөрөнгийн дансанд гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу хадгалуулсан мөнгийг шилжүүлнэ.

21. Банкны депозитийн гэрээний нөхцөлөөр тодорхойлогдох хүүг гэрээнд заасан нөхцөлөөр санхүүгийн байгууллагаас Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн төсвийн хөрөнгийн дансанд шилжүүлнэ.

22. Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сангийн түр хугацааны чөлөөт хөрөнгийг байршуулсан санхүүгийн байгууллага нь энэ дүрэмд заагдсан нөхцөлүүдийг хангасан хэвээр байгаа эсэхийг энэ дүрмийн 11 дэх хэсэгт заасан хэлбэрээр өдөр тутам шалгаж байна. Хэрэв санхүүгийн байгууллага дээрх нөхцөлүүдийг хангахгүй байгаа нь тогтоогдвол Холбооны (нутаг дэвсгэрийн) сан нь ийнхүү тогтоогдсноос хойш 3-аас илүүгүй хоногт багтаан тухайн санхүүгийн байгууллагаас байршуулсан хөрөнгөө эргүүлэн татна.

ОХУ-ын Нийгмийн даатгалын сан

Тус сан нь ОХУ-ын иргэдийн заавал даатгуулах нийгмийн даатгалын харилцааг зохицуулах зорилгоор 1991 онд байгуулагдсан төрийн, төсвийн бус сан юм.

Сангийн үйл ажиллагаа нь ОХУ-ын Төсвийн хууль, “Заавал даатгуулах нийгмийн даатгалын үндсийн тухай” холбооны хууль болон бусад хууль, эрх зүйн баримт бичгийн дагуу явагдана.

ОХУ-ын Засгийн газрын 1994 оны 2 дугаар сарын 12-ны өдрийн 101 дүгээр тогтоолоор ОХУ-ын Нийгмийн даатгалын сангийн Журам батлагдсан ба энэхүү журмаар тус сангийн харьяалал, чиг үүрэг, эрх хэмжээ, санхүүжилтийн асуудлыг зохицуулжээ³⁸.

Нийгмийн даатгалын сан нь ОХУ-ын Засгийн газрын дэргэдэх тусгай санхүү-зээлийн байгууллага бөгөөд ОХУ-ын нийгмийн даатгалын хөрөнгө, мөнгийг захиран зарцуулах эрх бүхий байгууллага болно.

Сангийн мөнгөн хөрөнгө нь янз бүрийн түвшний төсөв болон бусад сангийн бүтцэд орохгүй, төрийн нэрийн өмнөөс хураан авч болохгүй хөрөнгө болно.

Нийгмийн даатгалын сан нь ОХУ-ын субъектүүдын нутаг дэвсгэр дээр нийгмийн даатгалын хөрөнгийг захиран зарцуулах чиг үүрэг бүхий бүс нутгийн салбарууд, аж ахуйн тодорхой салбар дээр нийгмийн даатгалын хөрөнгө, мөнгийг захиран зарцуулах төв салбарын хэсгүүд, Сангийн даргатай зөвшилцсөний үндсэн дээр байгуулах бүсийн болон төв салбарын харьяа салбар нэгжүүдээс бүрдэнэ.

Сангийн үйл ажиллагааг Сангийн дарга удирдаж, түүний дор төв аппарат ажиллах ба бусад салбар байгууллагт мөн тэдгээр салбарын аппарат ажиллана. Сангийн дэргэд зөвлөл үйл ажиллагаа явуулж, салбаруудын дэргэд хамтын зөвлөлдөх байгууллага болох зохицуулах зөвлөл ажилладаг байна. Сан болон түүний салбарууд нь тус тус өөрийн тамга, банкны тооцооны данстай хуулийн этгээдийн статустай болно.

Нийгмийн даатгалын сан нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

³⁸Положение о Фонде социального страхования Российской Федерации. base.garant.ru

- Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны ба амаржсаны даатгал: Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмж, жирэмсний эрт үед тогтоосон бүртгэлээс хасагдсаны нэг удаагийн тэтгэмж, хүүхэд төрсний нэг удаагийн болон хүүхэд асарсны сар тутмын тэтгэмж,
- Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал,
- Үйлдвэрлэлийн осол, гэмтэл, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд зориулсан санхүүжилт,
- Хөнгөлөлт эдлэх эрх бүхий иргэдийг рашаан, сувиллын эрхийн бичгээр хангах,
- Тахир дутуу иргэдийг нөхөн сэргээх техник хэрэгсэл, протезоор хангах,
- Төрөх сертификат буюу жирэмсэн эмэгтэйд жирэмсний эхний үеэс эхлэн, хяналтанд байх, хүүхэд төрөх үед эмнэлгийн үйлчилгээ үзүүлсэний төлөө эмнэлгийн байгууллагад төлөх төлбөрийг хийх зэрэг болно.

Нийгмийн даатгалын сангийн хөрөнгө, мөнгө нь нийгмийн заавал даатгалын орлого, Сангийн чөлөөт үлдэгдлийг хуулийн дагуу банкинд байршуулах, улсын үнэт цаас худалдан авсан орлого, чернобылийн атомын цахилгаан станц, бусад иргэний болон цэргийн атомын объектод гарсан осолд хохирсон хүмүүст үзүүлэх хөнгөлөлтийн зардлын төлбөртэй холбоотой улсын төсвөөс шилжүүлсэн санхүүжилт зэргээс бүрдэнэ.

Нийгмийн даатгалын сангийн мөнгөн хөрөнгийг дээр дурдсан үндсэн чиг үүргээ гүйцэтгэхэд зарцуулахын зэрэгцээ Сангийн үйл ажиллагаа болон удирдлагын аппаратын зардлыг санхүүжүүлэхэд зарцуулдаг. Эдгээр үйл ажиллагааны зардалд төв, салбаруудын үндсэн үйл ажиллагааны хамт нийгмийн даатгал, хөдөлмөр хамгааллын асуудлаар шинжилгээ, судалгааны ажил хийх, Сангийн зорилготой холбоотой бусад арга хэмжээ, тухайлбал, хүн амын дунд гэгээрэл, сурталчилгааны ажил явуулах, нийгмийн даатгалын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд идэвхтэй оролцдог Сангийн орон тооны бус ажилтнуудыг урамшуулах, нийгмийн даатгалын асуудлаар олон улсын хамтын ажиллагааны хөтөлбөрийг санхүүжүүлэх зэрэг зардал ордог.

Нийгмийн даатгалын сангийн дарга, түүний орлогч дарга нарыг ОХУ-ын Засгийн газраас томилдог ба Сангийн дарга 5 орлогч даргатай, тэдгээрийн нэг нь нэгдүгээр орлогч дарга байдаг.

Даатгуулагчдын зүгээс Нийгмийн даатгалын санд төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэл бүрэн, цаг хугацаандаа төлөгдөж байгаа эсэх талаар Сан, ОХУ-ын татварын албатай хамтран хяналт тавьдаг. Аж ахуйн нэгж, албан байгууллага дээр нийгмийн даатгалын хөрөнгө, мөнгөний зарцуулалтыг Сангийн зүгээс үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллагын оролцоотой хяналт тавьдаг байна. Нийгмийн даатгалын сангийн бүс нутгийн ба төв салбаруудын санхүү-аж ахуйн үйл ажиллагаанд Сангийн хяналт шалгалтын албанаас тогтмол хяналт, шалгалт хийдэг ажээ.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Федеральный закон от 29 ноября 2010 года №326-ФЗ “Об обязательном медицинском страховании в Российской Федерации”. www.ffoms.ru
2. Федеральный закон от 24 июля 2009 года № 212-ФЗ “О страховых взносах в Пенсионный фонд Российской Федерации, Фонд социального страхования Российской Федерации, Федеральный фонд обязательного медицинского страхования и территориальные фонды обязательного медицинского страхования” (в ред. от 16.10.2010 №272-ФЗ). www.ffoms.ru
3. Закон Российской Федерации от 28 июня 1991 г. №1499-1 “О медицинском страховании

- граждан в Российской Федерации" (в ред. Федерального закона от 18.07.2009 №185-ФЗ). www.ffoms.ru
4. Федеральный закон от 17 июля 1999 г. №178-ФЗ "О государственной социальной помощи" (в ред. Федерального закона от 07.05.2009 №89-ФЗ). www.ffoms.ru
 5. Постановление В № 4543-1 от 24 февраля 1993 года. www.ffoms.ru
 6. Постановление Правительства РФ от 29 июля 1998 г. N 857 "Об утверждении устава Федерального фонда обязательного медицинского страхования". www.ffoms.ru
 7. Указ Президента РФ от 24.12.1993 N 2288. "О мерах по приведению законодательства Российской Федерации в соответствие с Конституцией Российской Федерации". base.garant.ru
 8. Положение о Фонде социального страхования Российской Федерации. base.garant.ru